

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krome.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Vabilo. — Razglas. — Sadno drevje na travnikih. — Čiščenje vina. — Žganjarije in njih obdačenje. — Sadje kot hrana. — Zvršitveni predpis k hmeljevi provenijenčni postavi. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko. — Zborovanja podružnic in krajinah društev. — Iz podružnic in krajinah društev. — Tržna poročila. — Oznanila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Št. 8721.

C. kr. kmetijska družba za Štajersko.

Vabilo na 85. občni zbor c. kr. kmetijske družbe za Štajersko

ki se vrši dne 23. in 24. marca 1908 v
stanovski hiši (Landhaus) v Gradcu.

Začetek dne 23. marca ob štirih popoldne.

Dnevni red za 23. marec 1908:

1. Otvoritev zborovanja po predsedniku.
2. Naznanitev zastopnikov tujih korporacij.
3. Naznanitev odposlancev podružnic.
4. Volitev dveh overovateljev.
5. Predlogi revizijskega odbora glede
 - a) proračuna za leto 1908.;
 - b) računskega zaključka za leto 1907.;
 - c) upravnega poročila za leto 1907.
6. Volitev revizijskega odseka za prihodnje leto.
7. Predlogi osrednjega odbora in podružnic.

Dnevni red za 24. marec 1908:

1. Volitev novega osrednjega odbora.
2. Nadaljevanje razprav o predlogih podružnic.
3. Prisodba nagrad in odlikovanj društvenikom, ki so si stekli posebne zasluge za kmetijstvo.

§ 25., točka 7., odstavek 2., družbinih pravil določuje, da se morajo staviti predlogi za odlikovanja, kakor sploh vsi predlogi, o katerih se naj razpravlja na občnem zboru, najpozneje štiri tedne pred zborovanjem, ker bi se sicer na iste oziralo šele na prihodnjem drugem občnem zboru. Vse stavljene predloge je treba obširno utemeljevati.

Pri nasvetih za odlikovanja se mora strogo ozirati na določbe § 44. družbinih pravil.

V Gradcu, dne 17. decembra 1907.

Od osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajersko:

Predsednik:

Generalni tajnik:

Grof Edmund Attems l. r. Franc Juvan l. r.

Razglas.

Rusko laneno seme,

naravnost naročeno, je pravkar došlo. Pisarna kmetijske družbe v Gradcu, Stempfergasse 3, sprejema že sedaj naročila štajerskih odjemalcev za znižano ceno 30 v leg, če se istočasno nakaže znesek na pošti. Zavoj vračunan. Naročila se izvršujejo, kadar jih je več skupaj, torej ne z obratno pošto.

Če se rabi manj ko 5 kil, je dobro, če se istočasno še naroči za kakega sosedu.

Prosimo za natančen naslov in označbo pošte, oziroma železniške postaje.

V Gradcu, 1. januarja 1908.

Od osrednjega odbora
c. kr. štajerske kmetijske družbe.

Subvencijski merjasci.

V kolikor dovoljujejo sredstva, lahko dobe naši p. n. člani subvencijske merjasec le tedaj, če vpošljejo potom podružničnih načelstev natanko (kakor račune) izpolnjene reverze z aro 30 K najpozneje do 15. februarja.

Navadno se v enem kraju lahko nastavi samo en merjasec; v izjemnih slučajih, če se jih rabi več, mora načelstvo podružnice to dokazati.

V Gradcu, 1. januarja 1908.

Od osrednjega odbora
c. kr. štajerske kmetijske družbe.

Sadno drevje na travnikih.

V današnjih dragih časih, v katerih mora posestnik računati z vsakim vinarjem, mora pač pri gospodarstvu gledati na to, da dobi iz vsakega koščeka zemlje, kolikor mu je največ mogoče. Zato postaja tudi vprašanje, kako bi se ista zemlja lahko porabila na več načinov, vedno bolj važno in vedno bolj pereče. Tako se dobi iz njive več na ta način, da se dvakrat posadi ali poseje in v bližini mest se prideluje zelenjava na njivah in ne samo na gredah. Za travnik pa se v tem oziru še nihče ni brigal in to po krivem. Tudi od travnika se lahko več zahteva, če ga primerno zalagamo z gnojili, a ne samo z onimi, ki so za travo. Da se da na

travniku v mnogih slučajih pridelovati tudi sadje, to se pokaže vedno, če skrbimo za oba dela, za travo in sadno drevo. Takih primerov imamo že mnogo v deželi. Razen tega pa tudi ne manjka slabih vzgledov, to je takih, ki kažejo, kako ne-spametno in nesmiselno se večkrat obsadijo travniki in mnogo posestnikov je, ki so preleni in prekomodni, in ki si radi pomagajo z izgovorom: Dvema gospodoma ni mogoče služiti.

Da škodi v nekaterih stvarih drevo travniku, to se ne da tajiti, vprašanje je samo, koliko dobička in koristi imamo od tega, oziroma kako lahko škodo omejimo.

Drevesa škodijo pridelku trave in sicer tem bolj, čim starša so. Vzrok tiči v tem, da dajejo vedno večjo senco in da porabijo vedno več redilnih snovi, ki so v zemlji. Senca se lahko odpravi s tem, da delamo vrste zelo daleč narazen, da so posamezna drevesa daleč narazen, in da se krone pridno trebijo in redčijo. Izsesavanje zemlje pa moramo popraviti s tem, da prav pridno gnojimo, kar koristi drevesu in travi. Najprej se mora dati travniku to, kar sam rabi, potem pa še posebe nekaj za drevesa in v pravem razmerju, potem bosta oba dobro živela in pridno rodila. Travnik potrebuje pred vsem močno gnojitev s Tomaževo žlindro in kajnitom, oziroma 40% kalijevo soljo. Dušik, ki ga potrebuje trava, bodo jemale detelje iz zraka. Te pa ljubijo apno, ki je tudi za drevesa dobro. Večini naših travnikov po ravninah in planinah pa manjka ravno apno. Torej se naj v primernih časih gnoji tudi z apnom, da se ohranijo metuljnice in da se pognoji s tem drevje. Hlevski gnoj se najboljšje porabi na polju, pač pa se naj za drevje in travnike dela malo več komposta kakor do zdaj.

Tudi gnojnica se naj boljše porabi in ne za to, da bi se stekala po dvoriščih in cestah. Dasi pomagamo s tem, da gnojimo travnik, tudi drevesu, vendar se mu mora posebe gnojiti, posebno po takih letih, ki so dala mnogo sadja ali pa v katerih je bilo vreme zelo neugodno. V prvem slučaju je drevo porabilo skoro ves svoj sok in celo svoje moč, da je dozorilo sadje, v drugem slučaju pa si samo iz sebe ne more pomagati. Dokler ni drevo, oziroma njegova krona, popolnoma izraščena, naj se mu vedno gnoji

na ta način, da se zemlja okoli njega prepogne in sicer v jeseni.

Če prenehamo z obrezovanjem, ker ima že krona primerno obliko, potem ne okapljemo več drevesa, ker bi ga morali vedno bolj na široko, namreč tako široko, kakor je krona široka. Potem zadostuje, da v spomladi in v jeseni pod drevesom malo bolj ostro pobranamo. Gnojimo pa na ta način, da naredimo v širini krone grabo okoli drevesa, široko za dve lopati; v to grabo naložimo komposta, hlevskega gnoja, umetnega gnojila i. t. d., potem pa jo zopet zakrijemo z rušami. Tudi z gnojnico lahko gnojimo na ta način, da naredimo s kolom luknje okoli pod krono, te napolnimo z gnojnico in potem jih seveda zopet zadelamo, tudi z lopato se lahko naredijo trikotne jamice, ki jih napolnimo z gnojnico in potem zopet zakrijemo. Pri tem ne trpi travnik prav nič in drevo se na ta način pognoji. Če pa naredimo okop okoli drevesa, ga moramo narediti pred zimo. Zemljo položimo k drevesu in tako zavarujemo občutljiv nastavek med deblom in koreninami. Pri prekapanju pa se tudi pokonča marsikateri drevesni škodljivec, ki je mislil med koreninami prezimiti. Prej pa se mora seveda ostrugati stara skorja in deblo, kakor tudi debelejšje veje v kroni namazati z apnom.

Tudi drevesne škodljivce lahko pokončujemo, ne da bi drevesu kaj škodili. Zavrtaki na pr. gredo na drevesa ob času, ko je trava še mala; drevesa potresemo in zavrtake prestežemo z rjuho, ki smo jo pod drevesom razgrnili. Tudi zoper rjo lahko škropimo v pozni jeseni, zgodnji spomladi in po senski kositvi. Seveda bi se morali kmetje pri tem odločiti, da bi kosili ob času, ko trava cvete (v začetku junija), kar bi dalo tudi boljše seno. Razen tega bi se na travnikih morale saditi take vrste, ki ne trpe toliko vsled rje.

Paziti moramo pri nasajanju dreves na travnikih, ki se zamakajo. Ob glavnih jarkih, ki ostanejo vedno enaki, kar je navadno vtemeljeno v krajevnih razmerah, ne moremo priporočati sajenja dreves, ker jim moča in kislina zemlja tako škodi, da lahko naravnost odmrjejo. Manjši jarki pa se naj vsako leto prestavijo in sicer tako, da gredo kolikor mogoče daleč proč od drevesnih korenin; tudi se travnik ne sme tako dolgo zamakati kakor sicer. Sadnih dreves, ki ljubijo suho zemljo, ne bomo smeli na taki zemlji saditi, pač pa n. pr. slive in nekatere vrste jabolka.

Posebno škodo trpi travnik baje, če je zasajen, zaradi tega, ker se težko obdeluje. Ker odpada listje in suho vejevje, se mora travnik seveda v spomladi bolj osnažiti, kakor drugače, sicer pa to travniku samo koristi. Da pa se travnik primerno obdeluje, za to nikakor ne zadostuje samo branje, ampak mora se tudi pograbljeti. Dalje je baje zelo otežkočena poraba raznih strojev, n. pr. travniških bran, trosivcev gnoja, kosilcev, obračalcev, senca baje zelo otežkoči sušenje in vožnja je nerodna zaradi kron. Ti pomisleki pa veljajo samo deloma. Če so vrste oddaljene jedna od druge 20 m in če so debela visoka najmanj po 2 m, potem lahko rabimo vsak stroj, lahko sušimo in odvažamo, posebno če je vprega vajena, če so

delavci voljni in jim ni žal za par korakov več.

Seveda je samoumevno, da se morajo drevesa, posebno mlada, zavarovati pred koso, zajcem in drugo divjačino ter pred živino; za to so najboljši varstveni koši iz kalanega vinogradnega kolja, ki se poveže z žico. Ker je tako sadje, ko je zrelo, mnogo bolj na spaši, se mora takrat nadzorovati.

Splošne pa se bodo po travnikih tako sadile samo vrste, ki so za mošt in domačo porabo, ne le zaradi preprostosti, ampak zaradi trpežnosti.

Kake vrste se naj v kakem posebnem slučaju sadijo, to lahko najboljšje odloči kak strokovnjak v sadjarstvu, kar pa nisem. Splošno bodi omenjeno sledeče:

Jabolka imajo rada ilovnato peščeno zemljo, lahko glino, črno zemljo, srednjo višino, posebno brege, ki so vlažni, hladni in obrnjeni proti vzhodu ali zahodu. Korenine ne gredo globoko, krona je precej redka, navadno ploščnata, veje rade tu in tam visijo.

Hruške — moštne uspevajo povsodi — so rade v globoki, suhi in topli zemlji. Najdejo se v ilovnati peščenici, v glini z promočno podlago, v ilovici, v apneni in črni zemlji, ki ima tudi kaj gline in apna, večja toplota jim stori boljše ko jabolkam. Korenine grejo globlje v zemljo, krona je gostejša, sklenjena, drevo je za vlago zelo občutljivo.

Slive so primerne za varne, vlažne lege, ilovico ali glino, ki je lahka in sočna. Korenine ne gredo globoko, krona je mala. Na suhih tleh ne dajejo dobrih sadov. Da ne spuščajo kleja, je dobro, če jih večkrat pognojimo z apnom.

Črešnje so prava drevesa za brege. Vzdržijo se v mrzli legi in suhi zemlji. Najboljši pridelek dajo v rahli, globoki peščenici ali ilnati apnenici. Tudi za njih je, kakor za slive, dobro, če jih gnojimo z apnom. Ravno črešnja, ki je zelo hvaležna in ki mnogo nese, bi zaslužila na deželi večjo pozornost, ker se njen sad lahko proda, vkuha ali posuši, tudi zažge. Posebno bi jo priporočali za bregovite peščene pašnike, kjer se je bati, da solnce vso travo posmodi.

Laški orehi so za suhe, varne lege, posebno na robu gozdov z globoko zemljo. Rastejo sicer zelo počasi in zahtevajo mnogo prostora, ker imajo 12—15 metrov široko krono, a dobro plačajo prostor s svojim sadom in posebno s svojim dragim lesom. Isto velja za kraje, kjer uspeva vino, tudi glede -kostanja.

Po mojem osebnem prepričanju se da travnik s sadjerejo popolnoma lepo in zelo plodonosno združiti. Krakofžik.

Čiščenje vina.

(Nadaljevanje in konec.)

Ker začne ta raztopina kmalu plesniti in gnjiliti, je ne smemo nikdar dolgo hraniti, ampak jo vsakokrat sproti napraviti iz suhe, trdne želatine.

Posebno primerno je čiščenje z želatino pri vinih, ki so postala rjava, če smo jim prej dodali nekaj žveplaste (schwefelige) kisline.

Žveplasta kislina zabranjuje zarjavenje vin, a ne more vin, ki so že temna ali sluzasta, ozdraviti.

Kalno vino moramo torej očistiti pri tem še z želetino.

C. Čiščenje z beljakom.

Z beljakom čistimo najbolj težka likerska vina, bela vina in rdeča, ki imajo mnogo čreslovine. Beljak daje z vinsko čreslovino enake spojine, kakor želatina. Za tako čiščenje se smejo rabiti beljaki le od svežih kurjih jajec; za en hl vina zadostujeta 2—3 beljaki, kakor je pač vino kalno. Da se beljak lahko enakomerno razdeli v vinu, ga moramo prej razpeniti; isto dosežemo tudi, če stisnemo beljak skozi kako platno. Beljak se potem zmeša z vinom, tako da nastane enakomerna, redka mešanica, ki jo prilijemo vinu. Potem pa moramo vse še enkrat dobro premešati, da se beljak lepo razdeli med vinom.

D. Kako se določi množina čistila

Če hočemo vino uspešno čistiti, potem moramo, kakor sem že prej omenil, najprej s poskusom določiti množino sredstva. Množina se namreč ravna po tem, kako kalna so vina, koliko čreslovine imajo v sebi.

Pri vinih, ki imajo malo čreslovine in ki so zaradi tega zelo kalna je nadalje dobro, da dodamo vinu nekaj tanina, da se napravi kolikor mogoče mnogo drožij, ki že same vino precej sčistijo.

Poskus, koliko čistila bomo rabili, se napravi na sledeči način: Vzame se 1 l vina in doda se mu prej opisane 1% ne želatinske raztopine, ali tudi raztopine iz vizinega kleja. Množino raztopine določimo z mero, ki ima razdelitev po kubičnih centimetrih. Kolikor kubičnih centimetrov raztopine rabimo, da se sčisti 1 l vina, toliko gramov želatine ali vizinega kleja rabimo, da sčistimo 1 hl vina.

II. Precejanje ali filtriranje.

V našem kletarstvu se je v zadnjem času precejanje hitro vdomačilo in zelo hitro razširilo. Potreba, da se kalna in vsled tega neokusna vina hitro sčistijo in naredijo pripravna za prodajo in sicer v velikih množinah, je prisilila industrijo, da je izdelala take aparate, ki jih ima in rabi že dolgo kemična veleindustrija.

Sake, ki se rabijo v kletarstvu, lahko delimo v več skupin:

1. Skupina. Precejavci ali saki iz sukna, pri katerih se razdeli vino na veliko ploskev; sem spada holandski precejavec s prosto visečimi vrečami, oni, pri katerem vise vreče v ocedini in Cerovčev brzi precejavec v Bruku ob Muri.

Da so platna in sukna bolj gosta, zato jih namažejo ali vizinim klejem ali pa z želetino. Pri precejanju s holandskim precejavcem pa pride vino preveč v dotiko z zrakom in zato postanejo taka vina lahko zopet kalna.

2. Skupina. Stroji s precejalnimi stiskalnica mi. Sem spadajo: precejavec z okvirjem, Simonetonovi stroji, Enzingerjev precejavec in Seitzova precejavna stiskalnica z azbestom. Pri teh strojih imamo ali sukno ali pa fina rešeta iz žice, med ktere se pred precejanjem vtisne kaka luknjičasta snov, n. pr. azbest ali pa prst za čiščenje. Skozi to

lego mora potem iti vino, ki se čisti. Ker vinske kisline razjedajo kovinske dele stroja, so večkrat pri teh strojih narejeni notranji deli iz lesa.

Imeli smo priložnost, da smo poskusili zelo solidno konstruirano precejalno stiskalnico z azbestom, ki jo je naredil Seitz. Delala je izvrstno; žal je samo, da nima vrednosti za kako manjšo klet, ker je zaradi kovinskih sestavin zelo draga. Pri Seitzovi precejalni stiskalnici se rabi čist, opran azbest za filtriranje; tudi te mase ni treba prati, ker se samo enkrat rabi.

3. Skupina. V tej imamo precejavce z precejavno snovjo. Vino mora namreč, da se sčisti, iti skozi luknjičasto tvarino. Tukaj razločujemo bobenčaste in cilindrične precejavce; pri prvih je ploskev, skozi katero mora iti vino, ravna, pri drugih pa jo tvori plašč cilindra.

Takih precejavcev se sedaj največ rabi. Cilindrični precejavci so: Siegelov Viktorija, Haagov iz Stuttgarta, Lieberichov Viktorija (Neustadt am Haardt), Seitzov. Izmed bobenčastih ali ravnih lahko omenimo sledeče: Stockheimov, Frommejev, Hüpfnerjev, Krausov, Barteltov in leseni precejavec Frickov (Landau, Rheinpfalz).

Pri teh aparatih se napravi med dvema rešetoma iz kovine ali tudi lesa snov, skozi katero se vino stisne. Ta snov obstoji navadno iz celuloze, ali pa je mešanica iz bombaževine in azbesta. Pritisk, ki je potreben za to, se dobi navadno s sesalnico ali pa na ta način, da se vino višje postavi. Taki precejavci opravijo zelo mnogo in služijo za to, da se vinom, ki niso popolnoma čista (ki so „zaprašena“), dá luč in prosojnost.

Kakor so pokazale izkušnje, se pri cilindričnih precejavcih, posebno če se precejajo vina, ki imajo mnogo ogljenčeve kisline, večkrat predre snov, ki filtrira; nasprotno pa opravijo taki precejavci več, ker imajo večjo površino. Zato je potrebno, da se ogljenčeva kislina odpravi, da ne pride ona ali zrak v precejavca, ki ga raztrga.

Za filtriranje sadnega vina je zelo primeren precejavec Frickov; narejen je iz lesa, torej stane malo, vrhu tega pa mnogo opravi. Z dobrim uspehom smo ga že poskusili v našem kletarstvu.

Še na nekaj moramo opozoriti pri precejanju, kar se večkrat zanemari in kar je vzrok, da imajo včasih vina tako čuden okus po precejanju.

To pa pride od tega, če nismo sukna, celuloze ali azbesta prej dobro osnažili, posebno če vzamemo nove snovi.

Neobhodno pa je potrebno, da se ta snov prej večkrat vloži v toplo vodo in da se potem voda z malo stiskalnico iz nje iztisne. To delo se mora ponavljati tako dolgo, da je iztisnjena voda popolnoma brez vsakega okusa. Ravno tako se mora ravnati z novimi prti, ki jih hočemo rabiti za precejanje vina.

Dr. E. Hotter.

Žganjarije in njih obdačenje.

To je dvoje davčnih vprašanj, ki jih moramo strogo ločiti, namreč domače žganjarije in davek na žganje slivovice. Drugo vprašanje je velikega narodno-gospodarskega pomena, prvo pa se da

lahko zadovoljivo rešiti, če imajo vsi poklicani faktorji nekaj umevanja za stvar in nekaj dobre volje.

Pri nas na Štajerskem je v nekaterih letih zelo mnogo sadja. Tako zelo rodno leto je bilo n. pr. leto 1878. in pozneje v 90ih letih.

V takih letih se lahko zgodi, da nimogoče celega velikanskega pridelka drugače porabiti, ko da se sadje vloži in da se potem iz njega žge žganje.

Da dobimo nekaj pojem, kaj lahko tak velikanski pridelek samo za Štajersko pomeni, vzemimo statistiko iz 90ih let preteklega stoletja v roke; tam bomo našli, da se je v enem samem letu odpeljalo iz Štajerske 5.000 vagonov sadja.

Tukaj pa so šteta samo jabolka, ne tudi hruške, slive i. t. d.

Od zadnjih let sem pa se je položaj zelo spremenil in sicer bistveno.

Nemčija je na jabolka nastavila carino, ki jo lahko pobira ali pa tudi ne, kakor je pač pridelek sadja v Nemčiji.

Pri nas na Štajerskem pa se je že zgodilo, da so bila jabolka in slive tako cene, da so jih ljudje pustili pod drevesi segniti, ker zaradi visokega davka niso mogli narediti iz njih žganja.

Davek na žganje je poskočil od leta 1878., ko je znašal za polovnjak še 15 K, na 100 K za polovnjak.

Ta visoki davek je tudi kriv, da se pri nas ne more več žgati slivovica, droženka, žganje iz sladu, jabolk ali jagod.

Kako velika je sedaj škoda, ki jo naredi ta politika državi in kako velika je škoda, ki jo naredi tako zavoženo finančna politika štajerskemu kmetijstvu samo v enem letu, ki dá mnogo sadja?

Mislimo si, da gre samo za 5.000 vagonov jabolk, ki jih moramo zaradi nizke cene sežgati.

Iz 5.000 vagonov jabolk bi se dalo narediti 30.000 polovnjakov dobrega jabolčnega žganja za pitje. Polovnjak takega žganja je vreden najmanj 200 K; torej znaša cela vrednost okoli 6.000.000 K.

Če bi se za žganje pobiral davek, kakor v letu 1871., to je 15 K za polovnjak, bi dobil fiskus samo pri jabolkah skoro pol milijona kron davka. Škoda pa je tem večja, ker ta davek ne tišči samo jabolk, ampak tudi slive, hruške, vino in njegove odpadke, črešnje in jagode. Vsi ti sadeži trpijo pod to ogromno dačo.

Uspeh te davčne politike je torej ta, da dobi država velikansko dačo, a samo na napirju, kmetje pa morajo gledati, kako jim v rodovitnem letu sadje pod drevesom zgine. Take razmere lahko obstajajo tam, kjer se, kakor pri nas, postave delajo odredbenim potom, kar se je pri nas tudi zgodilo pri postavi o žganju.

Kar se pa tiče prostega žganja za domačo potrebo, leži stvar tako: Vsak posestnik lahko dobi pravico, da za svojo domačo potrebo pridelava eno vedro žganja (56 litrov), ne da bi moral za to plačati kak davek.

Če ima kmet le osem delavcev na dan in če dá vsakemu na dan le osminko litra tega žganja, potem porabi vsak dan en liter in je tako najpozneje v 56 dneh gotov z žganjem, ki ga je sežgal davka prosto.

Ta dobrota, kakor jo imenuje dačni fiskus, pa postane še bolj dvomljiva, če

se spomnimo, kako okorno in počasi obravnajo finančni uradi taka dovoljenja. Za to dobroto ima človek toliko nepotrebnih sitnostij in potov, da se je sploh redkokedaj kdo posluži.

Centrala za varovanje kmetovalskih in logarskih koristij se je sedaj oprijela te zadeve in v teku tega leta se je vršila na Dunaju v tej zadevi anketa, ki sta ji predsedovala gospod finančni minister sam in en dvorni svetnik kot njegov namestnik.

Ta anketa se je bavila samo s prosto žganjarijo za domačo potrebo. Č. kr. finančno ministrstvo je pri nji vendar prišlo do prepričanja, da se na ta način, kakor rešujejo to vprašanje podrejeni finančni uradi, ne sme dalje vršiti. Zato je sklenilo, da bo dajalo žganjarijam za domačo potrebo v bodoče večje ugodnosti ko doslej.

S to enostransko in malenkostno spremenitvijo naziranja naše finančne oblasti na najvišjem mestu pa se naši kmetje ne smejo zadovoljiti in morajo odločno zahtevati, da se postava o žganju temeljito predrugači, kakor je potrebno za vse avstrijske dežele, ki pridelujejo vino in sadje. To pa se mora kakor hitro je mogoče zgoditi.

Glavni vzrok, zakaj se je davek na žganje pri nas tako nesmiselno zvišal, in sicer vedno odredbenim potom, tiči v dejstvu, da smo, kakor tudi v mnogih drugih slučajih, žrtvovali tudi še tukaj svoje koristi ogrskim.

To je popolnoma jasno, kajti odkar se je davek tako strašno zvišal, se iz Ogrske dovažajo k nam vedno več špirta.

Za izdelovanje plemenitega žganja se mora Ogrskemu plačevati mal davek, kajti drugače nam nebi mogli ponujati litra slivovice po 1 K, naj si bo še tako slaba. Tudi na zadnjem kmečkem zborovanju se je soglasno sklenilo, da se mora postava glede žganja spremeniti.

V tej želji pa se tudi zahteva, da se mora o postavi prej posvetovati, predno se predloži in druga ne bo preostalo vladi, ko da to željo izpolni. Nikakor namreč ne gre, da se delajo postave Ogrom na ljubo, da izgubimo na ta način toliko davkov in da imamo v nekaterih letih tako občutno škodo, kakor smo pokazali v tem članku na podlagi dejstev.

Fr. Girstmayer.

Sadje kot hrana.

Sadjereja ima dva namena: 1. pre skrbeti družino samo s sadjem in njegovimi raznovrstnimi produkti, 2. povečati dohodke gospodarjeve s prodajo sadja ali njegovih produktov. Leto za letom prede kmetovavcu vedno bolj huda za delavce in posle. Kmalu bo nastala potreba privezati jih kolikor mogoče na hišo z dobro hrano, ki se tudi kolikor mogoče mnogokrat izpremeni; k temu lahko pripomore pametna sadjereja prav veliko.

Vsak posestnik naj bi bil leto za letom preskrbljen z dobro, zdravo domačo pijačo, Bojazen, da bi s časom pripravil preveč sadjevca, je prazna in neutemeljena, saj ne prinaša vsako leto obilo sadja; jabolčnik, iz lepih jabolk pametno pripravljen, pa se proda vsako leto bolje. Za kmetovavca pomenja nakupovanje pijače za delavce in posle zelo občuten

davek. Zato se naj vsak pobrini, da se otrese tega davka kakor hitro mogoče z umestnim nasajanjem sadnega drevja.

Sveže sadje bi igralo v gospodarstvu lahko skozi celo leto važno vlogo. V vsaki hiši naj bi se spravilo toliko sadja, da zadostuje do časa, ko so črešnje zrele. K spravljanju sadja naj še omenimo, da se mora porabiti debelo sadje najpoprej, potem srednje in še le nazadnje drobno. Drobno sadje se drži navadno dalje ko debelejšje iste vrste, ker je zadnje mehkejšje, nežnejše in zato manj trpežno. Imamo vrste, kakor Charlamovsky, ki že zori v avgustu, in druge, n. pr. šampansjska rajneta, ki se držijo do novega sadja. Sveže sadje je za družino zaklad, s katerim se more okoriščati dan za dnevom. Posebno otroci niso sadja siti nikdar; s sadjem jih lahko osrečiš, pomiriš, potolažiš. Otroci naj ne dobe nikoli alkohola, pač pa tem več svežega in vkuhanega sadja, ker učinkuje osvežujoče, preganja žejo, tvori kri in povspešuje prebavo. Pa tudi odrasčeni naj bi celo leto jedli sadje in zato skrbeli za primerno zalogo. Za mlade in stare je sadje domače sredstvo prve vrste; zato se naj skrbi, da ga pridelamo v dobri kakovosti in v zadostni množini.

Mnogi ljudje so napačnega mnenja, da je sadje le netečna hrana in da ima le pomen za luksuz in razkošje. To mnenje moramo vendar enkrat spraviti iz sveta. Sadje je hrana v popolnem obsegu besede in zasluži v gospodarstvu isto upoštevanje, ki ga ima meso in kruh; dá, morda še večje, ker gotovo prisili želoдец pol težko prebavljivih snovij k hitrejšemu in krepkejšemu delu in k hitrejšemu razbremenju.

Mož naših hranil prihaja v skrajnih posledicah od solnca. Mi zavživamo torej v rastlinski hrani solnčno energijo neposredno, v živalski hrani pa še le posredno. Tista naravna hranila, ki so ostala od njih rojstva iz solnčne energije neizpremenjena in ki jih človek lahko brez vsake priprave zavživa, so toraj najpomembnejši in najmočnejši nositelji energije. Kot take moramo smatrati sadje, ki je v naravnem, surovem stanju vporabno za hrano.

Kdor je mnogo sadja, potrebuje manj pijače. Obilo zavživanje sadja je posebno priporočljivo za žejo, ker ima sadje zaveljeno tekočino s posebno finim okusom ž sebi. Dočim ne poznajo ljudje po letu pri pitju tekočin zoper žejo večinoma nobene mere, in trpijo zaradi tega na preveliki transpiraciji, ima uživanje sadje za telo le prijetne posledice. Kako rad bi kupil pogostokrat marsikdo kako dobro, sočnato maslenko, če mora n. pr. čakati na kolodvoru. Ljudje na potovanju kupujejo navadno mnogo rajši ko doma in žrtvujejo radi za fino hruško ali jabolko radi 10 vinarjev ali še več. Tudi bi tako prodajanje sadja lahko pospeševalo spoznavanje različnih vrst, kajti med potniki so zmiraj ljudje, ki se zanimajo za sadjerejo in sadne vrste. Marsikteri bi rad kupil Hardeponovo ali Diel-Gellertovo maslenko za poskušnjo ali pa za domače, da bi jo tudi spoznali.

Suho in različno drugače pripravljeno sadje naj bi ne pošlo v gospodinjstvu nikdar. Kadar slive bogato obrode, jih

je včasih težko spraviti v denar. Koliko družin je, ki si nasušijo in vkuhajo te vrste sadja toliko, da so preskrbljene za prihodnja nerodovitna leta!

Koliko denarja se potroši za osetovo kislino, ki je zdravju naravnost škodljiva, dočim se lahko iz sadnih tropin lahko napravi prav izvrsten in zdrav oset. Pri marsikterem gospodarstvu je edino malomarnost gospodarjeva kriva, da se pripravi malo ali nič sadnega oseta.

Če v lastnem gospodarstvu ne začnemo z boljšim vporabljanjem sadja, se stvar sama ne bo zboljšala. Od drugih strašij pričakovati pomoči, dočim sami svoje pridelke podcenjujemo in nočemo pridenjati z dobrim vzgledom, ni niti pametno niti umestno. Goričan.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 12. novembra 1907. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: predsednik eksclenca Edmund grof Attems, podpredsednika Henrik vitez pl. Plessing in Ivan Thunhart, člani osrednjega odbora Adolf Czeicke, Rudolf Dehne, Kurt vitez pl. Ecker-Eckhofen, Edvard Januschke, Rihard Klammer, dr. Erik Klusemann, dr. Karl Leuschner, eksclenca dr. Janez grof Meran, Roman Neuper, Jožef Reitter, Fridrik Karl vitez pl. Rokitansky, Edmund Schmid, Jožef Sutter, Franc Zweifler in glavni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Predsednik otvori sejo, pozdravi navzoče in naznani, da so svojo odsotnost opravičili gospodje člani osrednjega odbora dr. Edvard Hotter, Jožef Kappel, Jožef Lenko, Leo Zedlacher.

Zapisnik zadnje seje se da v vpogled, naj kroži pri članih in naprosi se člane, naj prijavijo morebitne popravke in dostavke k zapisniku ob koncu seje.

Potem se preide na dnevni red. Najprej pridejo na vrsto:

Poročila in predlogi planšarske sekcije o prošnjah za podporo v letu 1907. Poroča član osrednjega odbora gospod Neuper.

Ta naznani, da se, kakor poročajo posamezni sekcijini poročevalci, zboljšave nahajajo v različnih stadijih, tako, da se lahko reče, da jih je en del že popolnoma dokončanih, en del še ne, a da bodo ta dela v jeseni gotova. Seveda so poročevalci vse zboljšave natančno pregledali in še le potem izplačali podpore. Po predlogi planšarske sekcije se naj priporoča visokemu c. kr. poljedelskemu ministrstvu, da izplača 35 prošnjikom iz vseh treh delov Štajerske podpore za planšarska gospodarstva v skupnem znesku 8.720 K.

Vsi predlogi, ki so jih stavili poročevalci v imenu planšarske sekcije, so se sprejeli. (Konec sledi.)

Zborovanja podružnic in krajskih društev.

Ponikva ob juž. žel. (Občni zbor podružnice, ki se vrši 6. januarja t. l. ob 3. uri popoldne, v gostilni gospoda Franca Podgoršeka na Ponikvi ob juž. žel., bo govoril gospod deželni potovalni učitelj. Martin Jelovšek o živinoreji. Pričakujemo mnogobrojno udeležbo.

Maribor. Tukajšna podružnica c. kr. kmetijske družbe vabi na zborovanje, ki se bo vršilo 5. januarja t. l. ob 1/210 uri predpoldne v Gambrinovi pivnici v Mariboru in na katerem bo govoril gospod ravnatelj vinorejske šole Franc Zweifler, kako se naj ravna z vinogradi, ki so po zimi 1906—1907 pozebli. Potem bodo dobili oni viničarji, ki imajo uzorne šestletne nasade, darila.

Iz podružnic in krajskih društev.

Št. Iij v Slov. gor. (Polička ves), 2. decembra 1907. Tukajšna podružnica c. kr. kmetijske družbe za Štajersko je priredila včeraj v Polički vesi v gostilni gospoda Reiningerja svoj sklepni redni občni zbor, ki ga je obiskalo mnogo kmetov od blizu in od daleč. Potem ko je pozdravil načelnik podružnice, gospod R. Repnik vse navzoče, je govoril gospod potovalni učitelj, Martin Jelovšek, o reji svinj in o svinjskih hlevih. Lahko umljivo je govoril gospod predavatelj o reji, gojenju, škerenju in krmljenju svinj, kako morajo biti postavljeni svinjski hlevi in je nazadnje razlagal tudi pomen gospodarskih zadrug in zvez. Na prošnjo gospoda predsednika podružnice je razložil predavatelj celo tvarino še v slovenskem jeziku. K sklepu je predlagal gospod Girstmayer, naj skuša podružnica vplivati na to, da se bode pri napeljavi telefona ob državni cesti vprašala za svet kaka strokovnjaška moč, na pr. kak drevesni paznik, ker sedaj tam zaposleni delavci delajo s sadnimi drevesi tako, da je strah in groza, kar se je tudi opazilo. Ko se je naznanilo in rešilo še več notranjih zadev, je zaključil gospod načelnik zborovanje z zahvalo vsem navzočim, posebe pa gospodu predavatelju, Martinu Jelovšku.

Dobrna. Podružnica kmetijske družbe Štajerske v Dobrni je naprosila za 19. novembra 1907 gospoda potovalnega učitelja Franca Goričana in na nasvet centrale v Gradcu tudi gospoda Martina Jelovška. Prvi bi govoril o umetnem in sploh o gnojenju, druga pa o perutninarstvu. Gospod Franc Goričan je prišel že na vse zgodaj in smo ga veselo pozdravili, veseleč se že gotovo zanimivega njegovega predavanja. Gospoda Martina Jelovška še pa iz do danes neznanega vzroka ni bilo. Gospodinje so pa vedno vstrajale, ker jim je odbornik gospod Kukovič obljubil, da bo gospod Goričan tudi o perutninarstvu govoril. Vsa čast vrlim članom naše podružnice, kajti prišlo jih je nepričakovano veliko k zborovanju v znamenje, da so si vsi svesti, kako velikega pomena za kmečki stan je strokovni poduk. Ker naši člani kaj radi že več let prebirajo strokovne liste kakor ljubljanski „Kmetovalec“ in „Gospodar-

ski Glasnik" i. t. d., in ker je gospod potovalni učitelj Goričan že pri prejšnjih predavanjih opozoril na imenitnost umetnih gnojil in je že član naše podružnice gospod župnik Kukovič skozi leta z najboljšim uspehom umetna gnojila rabil, zato so pa sklenili si skupno naročiti umetna gnojila. Pa brez poduka o gnojenju sploh, o namenu in uplivu vsakovrstnega gnoja, ne gre umetna gnojila rabiti, ker je nevarnost, da človek prav ne postopa in od umetnih gnojil bogsive kaj vse pričakuje, česar mu pa ne donajajo. Gospod Goričan je razpravljaval sledeče: Živinoreja je za naše kraje najimenitnejša panoga kmetijstva. Lepa živina bo imela tudi dobro ceno. Živina pa more le lepa in dobra biti, če se dobro in zadostno krmi; zato je pa treba za dobro krmo t. j. za dobre travnike skrbeti. Trava res raste tudi brez gnoja, pa vpraša se, ali je taka trava tudi dobra ali redi živino, in ali ne bi na travniku lahko več in boljše krme pripravili. Ako travnike gnojimo, vidimo, da boljše rastline rastejo. Slabih rastlin ne bo zmanjkalo na travniku, če tudi ne gnojiš, kajti stara resnica je, da hudo in slabo bolj rodi in se bolj množi in razširja, ko pa dobro. Živina si s slabo travo seveda tudi želodec napolni in trebuh, pa kakor rečeno, vendar nima teka, nič ne zaleže, kakor slaba nezabeljena jed. Česa potrebujejo travniki? Ogljikove kisline, dušika, ki oba prihajata iz zraka; vode, kalija, apna, magnezija, fosforove in žveplene kisline -- te jemljejo rastline iz tal, iz zemlje. Če le ena teh važnih redilnih snovij manjka, se rastline ne morejo popolnoma razviti. Ena glavna redilna snov, recimo kalij (je v bukovem pepelu, v kalijevi soli, v kajnitru i. t. d., v enem več ali manj), ki manjka ali je je premalo, ovira vse druge, da ostanejo brez učinka ali vsaj same z nepopolnim učinkom. Da rastline vse te snovi in sicer od vsake snovi eno določeno mero potrebujejo, se razvidi, da travnik ne uspeva, če se samo gnojšnica ta steče. Trava že raste, pa samo trava ene vrste, ne boš pa našel detelje in druge travne sorte ali rožice; ali ko bi travnik vsako leto le s pepelom gnojil, sčasoma, če ne boš dodal hlevskega gnoja i. t. d., bo upešal. Zato pa treba pred vsem pomniti: ne pričakujte n. pr. od Tomaževa žlindre vse. Ne! kajti Tomaževa žindra ima le eno sorto rastlinam potrebnih snovi, namreč fosforovo kislino. Mi bomo naročili Tomaževo žindro, ki ima 18% fosforove kisline, to se pravi v 100 kil žindre je 18 kil tiste fosforove kisline, ki je rastline potrebujejo. Ta kislina v Tomaževi žindri se v vodi ne raztopi, zato traja njen vpliv več let. Za težka tla te žindre ni priporočati, pač pa za močvirnata, vlažna in sprsteinasta tla. Toraj žindra ne daje rastlinam vsega, kaj pa je še vse treba. Rekli smo: kalija. Ta se dobi iz kajnita in kalijeve soli. Travniki sami govorijo in nam po svojih rastlinah kličejo: tega nam manjka in tega ali te snovi je pa preveč. Ako na travnikih ni detelje, gotovo manjka fosforove kisline in kalija. Bukov pepel je za nas najboljše sredstvo, da damo zemlji kalij. Splošno se ne more reči natanko, koliko je treba enega

ali drugega umetnega gnojila. To kažejo poskusi: Na eden oral zadostuje 3 žaklje žindre in 1 ali 1½ kalijeve soli. Da moramo paziti pri nakupu žindre je umevno; se veliko goljufa; je velik razloček, če ti dobiš žindro s 18% ali 16% fosforove kisline, če bi tudi 16% bolj po ceni bila, je pa zato tudi veliko manj vredna. Ne pozabimo pa na živalski gnoj. Gnojščica morajo biti nepredorna, da se gnojšnica ne zgubi; jama mora biti za gnojšnico, ne pustite tega dragocenega gnojila da se steka po cesti. Tukaj je uzorno gnojščice pri gospodu župniku. Vsak si lahko naredi brez velikih stroškov dobro gnojščice. Gnoj mora biti lepo spravljen, da se ne suši, ga lahko z gnojšnico oblije ali da vsaj na mokrem leži. Gospod Goričan še posebno opozarja na dobiček, kterege imamo, če si skupaj naročujemo, pri vagonu gotovo do 80 K dobička. Konečno prosi gospod Goričan naj udeleženci njega vprašajo, naj se prične razgovor, kajti medsebojni razgovori so kaj važni. Gospod župnik želi, da bi se izdal kratek poduk kako po rastlinah in njihovem razvitju spoznati kakovost zemlje, da se ve česar potrebuje zemlja i. t. d. Načelnik podružnice gospod Jožef Verdev zagotovi člane, da se po umetnem gnojenju krma podvoji in da lepa deteljica raste. Na razgovor pride tudi nadloga s črvi, ki so posebno letos veliko škodo povzročili, treba je travnike dobro braniti, travno seme pa ne senen drob sejati in dobro gnojiti. Pri senenem drobu je to slabo, da bo zel zrastle, prave dobre trave pa ne bo. Treba je zopet travno seme od kmetijske podružnice si priskrbeti. Slaba je razvada, da pustijo kmetje seno staro postati, da tako pozno kosijo, si mislijo bo seme se zasejalo. Slabo se bo že, a dobro ne. Če si zelen oves pokosil, si videl, da je zopet zrastle in si ga še lahko zopet pokosil. Če pa zreli oves pokosiš ali žanješ, pa ti ne zraste več, tako je tudi primeroma s travo. Živalski gnoj je vsled umetnega gnojenja tudi boljši, ker te snovi pridejo z gnojem vred zopet na travnike in še na njive. Kar se stelje tiče, je razgovor pokazal, da ni toliko vredna, kakor se trudijo ž njo. Hlevi naj bodo tlakani in suhi, pa ne bo treba s stelo nesnago pokrivati; stara resnica je, da istega živina je najbolj ponemarjena, ki najbolj po stelji kriči. S steljo se hoste slabijo; če vsako leto listje grabljamo in veje sekamo, oropamo gozde odeje in gnoja. Če vsled tega, da ne nasteljaš tako močno manj gnoja dobiš — ne daj se motiti, gnoj je le to, kar od živine pride: blato in voda. Koliko truda imaš in koliko časa zgubiš, potem če moraš tisto steljo zvoziti iz hleva. Za težko zemljo je tak gnoj s steljo že dober — pa da bi si res toliko skrbi delali za steljo, se ne splača. Ako z žindro potrosimo, lahko tudi še branamo travnike, kajti žindra, ki je v mahu, itak v gnoj pride. Kakor je bilo predavanje o gnojenju vseskozi zanimivo in podučno, da ni moglo boljše biti, tako je tudi bil poduk o perutnarstvu. Z veseljem in velikim zanimanjem so navzoči, posebno pa pridne gospodinje poslušale izvajanje gospoda Goričana. Ker je podružnica po gospodu

Fr. Goričanu od deželne drevesnice v Celju 300 dreves naročila, je gospod Goričan tudi na občinskem svetu tik šole pokazal, kako pravilno drevesa saditi. Z občudovanja vredno spretnostjo je gospod potovalni učitelj med tem, ko se sam kopal in gnojil s pomočjo vrlega Jakoba Šventa, trosil vmes lepe nauke o sadjereji in posebno o sajenju in gnojenju dreves. Navzoči so z velikim zanimanjem in mnogimi vprašanji pokazali, da se resno zavedajo imenitnosti in važnosti takih podukov. Žalibog jih je pa na Dobrni še veliko takih, ki takim velekoristnim in spodbudnim prireditvam, da celo celi podružnici nekako nasprotujejo, ter se odtegujejo, da ni jim priložnost za sebe in za občni blagor kaj dobrega storiti. Presrečno zahvalo zborovavcev je gospod Kukovič izrekel blagemu gospodu Goričanu. Ta je še na prošnjo gospoda župnika šel v njegov vinograd nad Dobrno in je tam pokazal, kako treba na zeleno cepljene ameriške trte pogrobati, sploh trte pred zimskim mrazom zavarovati. Gospod Goričan se je posebno še zanimal za mašino „Fix“, ktero si je podružnica kupila. Ta mašina služi za belenje hiš, hlevov, kleti in za škropljenje dreves ali za desinfekcijo hlevov i. t. d.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje . . .	50	1250	10	—	8	—	8	—	850	850	—	—	—
Ormož . . .	50	1250	1150	10	—	1050	—	780	7	—	—	—	
Gradec . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ljubno . . .	50	14	—	13	—	950	—	950	870	—	—	—	
Maribor . . .	50	1275	1150	9	—	875	—	825	8	—	—	—	
Ptuj	50	1250	11	—	10	—	9	—	850	750	—	—	
Inomost . . .	50	1340	1325	—	—	—	—	1020	970	—	—	—	
Celovec . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ljubljana . .	50	13	—	1050	9	—	—	950	850	—	—	—	
Pešt	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Solnograd . .	50	1250	1190	920	—	925	—	920	—	—	—	—	
Dunaj	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Line	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislno		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	10	—	8	—	3	—	250	250	2	—	—	—
Ormož	50	950	11	—	5	—	440	3	—	280	—	—	
Gradec	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ljubno	50	—	—	—	—	375	—	345	—	340	—	—	
Maribor . . .	50	850	8	—	375	—	—	3	—	260	—	—	
Ptuj	50	9	—	825	—	380	—	320	—	340	—	—	

(Nadaljevanje na strani 8.)

Od zdravnikov priporočena
„Franck“-ova
žitna kava
 garantirano prosta strupa kofeina 348a-5
 se dobi povsod!

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
 Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Vračanje delavcev iz Amerike.

Kakor poročajo zanesljive vesti, se bo v prihodnjem času vrnilo večje število avstrijskih izseljencev iz severnoameriških Zjedinjenih držav v svojo staro domovino. Dasi bo imela večina izmed njih gotovo kaj prihranjenega denarja, vendar jim bo ljubo, če dobijo kmalu zopet delo in zaslužek. Na drugi strani pa bi lahko imelo različne, za občni blagor celo škodljive posledice, če ti delavci nebi našli dovolj opravka. Vsekakor pa lahko trdimo, da se bodo teh delavcev razveselili delodajavci, ki posebno zaradi številnega izseljevanja tožijo o pomanjkanju delavskih močij.

Naj še omenimo, da se bo večina teh delavcev vračala preko Oderberga, Bodenbacha, Osvietima in Trsta.

Najbolj pa opozarjamo na to novico naše kmetavalce, ker se jim sedaj nudi dobra prilika, da dobijo delavske moči.

II.

Nova vinska postava.

V 1. decembrom 1907. je stopila postava z dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210 glede prometa z vinom, sadnim moštom in vinsko drozgo v veljavo. Izvrševalna naredba k tej postavi je izšla v državnem zakoniku dne 29. novembra 1907. z datumom 27. novembra 1907.

Pri izdelovanju te naredbe so se udeležena ministrstva ravnala po načelu, da se podrobnejše določbe o tvarini postave in posebno normativne določbe vzamejo vanjo le v toliko, kolikor dovoljuje postava in v koliko pride v vprašanje o kompetenci političnih oblasti. Nasprotno po so se varovala glede postavnih določb, ki so podrejene kompetenci sodišč, da bi z razlaganjem ali dopolnilnimi odredbami posezala v delokrog sodišča.

Da pa se osigura enotna raba postavnih predpisov, je poslalo poljedelsko ministrstvo sporazumno z ministrstvom vnanjih del dne 22. novembra 1907, št. 45.031 obširen odlok, v katerem razlaga posamezne določbe postave in daje administrativnim organom in osebam obvezne predpise, kako morajo rabiti novo postavo o vinu in nadzorovati promet z vinom. Sodiščem se sicer niso mogla dati navodila, ki bi bila v isti meri obvezna, vendar pa bo vsebina tega odloka sodiščem gotovo primerna podlaga pri sklepih.

Torej so se v izvrševalno naredbo sprejele le natančnejše določbe o vsebini in vlaganju prošelj za dovoljenje, da se vino posladi s sladkorjem (§ 5. postave) in glede nadzora izdelovanja vina iz tropin za domačo potrebo (§ 9. postave). Pri poslajanju vina razločuje naredba dva slučaja: ali se posladi vino ali mošt, ali pa že vinska drozga. V prvem slučaju se

mora natančno navesti, koliko vina hoče prosivec posladiti in koliko sladkorja in kakšnega porabiti; za poslajenje mošta so za nekatere slučaje dane precejšnje olajšave. Pridelovanje tropinskega vina za domačo porabo je samo v toliko navezano na postavo, da se ž njim ne vrši nobena zloraba.

Odlok pa je popolna razlaga nove postave o vinu. Med drugim obsega tudi podrobno razlago določb § 3 nove postave, ki govori o načinih in dodatkih, kateri so dovoljeni pri pridelovanju vina. V tej zvezi se tudi določi pojem pravnega kletarstva, ki je za pravno presojevanje položaja zelo važen in naredi se jasna zveza med vinsko postavo in postavo o živilih. Ker si interesentje niso bili na jasnem, določa postava kratkomalo, da se vinu ne sme dodajati noben alkohol. Ker dovoljuje postava pri izdelovanju sladkih in desertnih vin neke izjeme, je bilo potrebno, da se ti pojmi natančneje določijo in omejijo, da se nebi pod imenom „sladka in desertna vina“ vino ponarejalo. Torej so se za sladka in desertna vina določili v odloku posebni znaki. Glede poslajenja vin se je naložilo vsem političnim oblastim, da morajo take prošnje zelo hitro rešiti. K točki 7. postave se izrecno navaja, da obsega določba, vsled katere se poslajeno vino ne sme prodajati kot originalno (izvirno, pristno, naravno), tudi ona vina, ki so narejena iz prevretega poslajenega mošta, ali ki so s poslajenimi vini ali moštom zmešana. Nasprotno pa so pri tej določbi izvzeta naravna sladka vina (samomaščine), ki se narejajo brez dodatkov (sladkorja, rozin, alkohola, suhega grozdjiča i. t. d.).

Ker nima ne postava, niti izvrševalna naredba nikakih prehodnih določb, je pač samo ob sebi umevno, da se mora z vinom, kakor hitro stopi nova postava v veljavo, ravnati po teh predpisih.

(Österr. landw. Genossenschaftspresse).

III.

Surovo maslo na trgu.

V seji načelstva splošne zveze gospodarskih zadrug v Avstriji, ki se je vršila 28. novembra 1907, se je sprejel sledeči predlog:

„Načelstvo splošne zveze gospodarskih zadrug v Avstriji smatra kot nujno potrebno, da so producenti vsak teden zastopani pri notiranju cen surovega masla na novo ustanovljeni borzi za surovo maslo.

Producente morajo zastopati razen splošne zveze tudi one osebe, ki so bile od strani interesiranih društev za to imenovane in ki vršijo svojo nalogo v določenem redu.

Ker lahko na tistem mestu najprej zvedo producenti za zahteve, ki jih stavi trg na njihovo blago in po katerih se

morajo producenti v svojem interesu in v interesu skupnosti ravnati, želi načelstvo, da porabijo producenti to priložnost.

Vsakokratne stroške bi moralo pokriti društvo, ki bi odposlalo svoje zastopnike. Ker pa so s tem zvezane koristi najširših slojev, bi bilo želeto, da se ti stroški pokrijejo iz skupnih sredstev.

Torej sklene načelstvo splošne zveze gospodarskih zadrug v Avstriji, da bo pozvalo vsa gospodarska društva, ki so v Avstriji interesirana pri prodaji surovega masla, naj predlagajo dunajski borzi za surovo maslo zastopnike producentov, ki ki se v turnusi (2—3) udeležujejo vsaktedenskega določevanja cene surovega masla.

Nadalje izraža načelstvo mnenje, da je potrebno, da vse one mlekarke zadruge, ki pošiljajo surovo maslo na Dunaj, naznanijo ceno, ki so jo dosegle, vsakokrat mlekarškemu oddelku splošne zveze, da ta lahko pouči zastopnike, ki se udeležujejo vsak teden določevanja cene.“

Dasi lahko menimo, da govori ta predlog dovolj sam zase, in da je podrobna razlaga za one, ki pazno zasledujejo razvoj te tako važne inštitucije, mogoče nepotrebna, vendar bo gotovo dobro, če podamo tukaj nakratko nekaj pojasnil.

Vsled skupnega prizadevanja mlekarškega odseka, zveze trgovcev z surovim maslom na Dunaju in mlekarškega oddelka splošne zveze gospodarskih zadrug na Dunaju se je doseglo, da se je ustanovila borza za surovo maslo, da so se imenovali in nastavili presojevalci in strokovnjaki in da se je sestavilo razsodišče. Naloga strokovnjakov, izvedencev in presojevalcev, nadalje naloga razsodišča in način njihovega poslovanja je določen v pogojih, ki veljajo na dunajski borzi za promet s surovim maslom. Te pogodbe niso mnogo različne od običajev, ki so doslej na Dunaju veljali pri trgovini in prometu s surovim maslom in ki smo jih ob svojem času razposlali. Da letni sklepi za že v naprej določeno ceno pri surovem maslu, oziroma raztopljenem, ne morejo in ne bodo mogli nikdar vplivati dobrodejno na mlekarstvo, to se je videlo doslej na vseh krajih, kjer se je to godilo. Vse dežele, katerim je res kaj do povzdige njihovega mlekarstva, so ta način, ki je v svojih posledicah tako škodljiv, opustile in so začele prodajati svoje izdelke po tržnih cenah.

Če se vsakokratna tržna cena pravilno poizve, bo seveda pri različni kakovosti blaga dosegla različno višino. Tam, kjer se za boljše blago plača višja cena, bo skušal producent prodati svoje blago. Če pomislimo, da se mora za dobro surovo maslo najprej dobiti popolnoma sveže, čisto mleko, da se morajo vsa opravila vršiti zelo vestno in zamudno, potem pač spoznamo, da je treba za dobro surovo maslo mnogo skrbti, pozornosti in čuječ-

nosti. Katera zadruga pa bo prevzela vso to skrb in delo, če si je že naprej v svesti, da se s tem cena njenega blaga, dokler veljajo sklepe cene, nikakor ne more zvišati.

Že te kratke besede dokazujejo, kar je strokovnjakom že davno jasno, da je sklepova cena kriva, da vladajo na dunajskem trga za surovo maslo tako slabe razmere. Da pa se te razmere ne samo ozdravijo, ampak da ostanejo potem tudi trajno zdrave, mora kazati borza za surovo maslo, kaka je v vsakem tednu tržna cena. Tržna cena pa, ki je v številkah izraženo razmerje med ponudbo in povpraševanjem in pri kateri sta torej v isti meri udeležena produkcija in trgovina, zahteva, da so pri določevanju cene vedno navzoči tudi zastopniki producentov. To misel zastopa tudi zgore omenjeni predlog. Le tako, če bodo zastopani tudi producenti, se bo izpolnil zgore naveden, tako važen pogoj, da je objavljena tržna cena res izraz vsakočasnega tržnega položaja.

IV.

Iz združnega doma.

A. Društvo za zavarovanje konj v političnem okraju Ljubno (Gor. Štaj.)

(Nadaljevanje.)

a) Zavarovancu Rudolfu Judmayerju se plača za konja, ki ima polico in knjižico št. 192. in ki je poginil na koliki, v pravih določena, 80% odškodnina od zavarovalne vrednosti 700 K v znesku 560 K;

b) List „Österreichischer Viehzüchter“ se ne bo naročil;

c) denar se bo vprihodnje nalagal pri mestni hranilnici v Ljubnem, ker ga ta višje obrestuje;

d) c. kr. davčnemu uradu v Ljubnem se stavi predlog, da zaračuna pristojbine pavšalno;

e) zavarovavcu Franju Streitmeierju se plača za njegovega konja, ki je zavarovan in ki je zbolel, izjemoma odškodnina v znesku 130 K.

Stanje zavarovanja znaša torej koncem julija 1907 123 posestnikov v 19 občinah s 357 konji v zavarovalni vrednosti 221.510 K (med temi 1 mulec v zavarovalni vrednosti 250 K).

Prirastek meseca avgusta 1907: 1 konj, zavarovan za 500 K.

Odpadek meseca avgusta 1907: 1 konj v zavarovalni vrednosti 300 K, prodan; poginil je eden konj, zavarovan za 700 K in črtan je bil eden konj, zavarovan za 600 K; skupno so torej odpadli 3 konji, zavarovani za 1600 K.

Torej znaša stanje zavarovanja koncem avgusta 1907 123 posestnikov 19 občinah s 355 konji v zavarovalni vrednosti 220.410 K. Odborova seja za mesec september dne 2. oktobra 1907.

Ko se odobri zapisnik zadnje odborove seje in se naznanijo dopisi, se preide na dnevni red in sklene:

a) Posestniku poginjenega konja, knjižica in polica št. 331., zavarovanega za 600 K, se izplača po pravih določena 80% na odškodnina v zneska 480 K;

b) slavni ljubenski mestni občini se za to, da je dala v društvenem stanovanju brezplačno postaviti peč, izrazi najpriščnejša zahvala;

c) prošnja nekaterih posestnikov iz Turnava, ki bi radi pristopili, se ne more izpolniti, ker je po pravih društvo omeje-

no samo na okrajno glavarstvo Ljubno. Ob tej priliki se omeni, da bi bilo dobro opozoriti c. kr. družbo za deželno konjerejo na Štajerskem, da se tudi po drugih okrajnih glavarstvih osnujejo enaka društva.

Stanje zavarovanja obsega koncem avgusta 1907 123 posestnikov v 19 občinah s 355 konji, zavarovanimi za 220.410 K.

Prirastek: 4 konji v zavarovalni vrednosti 2000 K.

Odpadek: 1 konj, zavarovan za 600 K.

Torej obsega stanje zavarovanja koncem septembra 1907 123 posestnikov v 19 občinah s 358 konji v zavarovalni vrednosti 221.810 K (med temi 1 mulec, zavarovan za 250 K).

Odborova seja za mesec oktober dne 6. novembra 1907.

Potem, ko se odobri zapisnik zadnje odborove seje, 2. septembra 1907 in ko

se naznanijo dopisi, se preide na dnevni red in sklene sledeče:

1. Posestniku zavarovanega konja s polico in člansko knjižico št. 299 se izjemoma prizna odškodnina 200 K.

2. Stanje zavarovanja koncem oktobra se vzame na znanje.

Koncem septembra je obsegalo stanje zavarovanja 123 posestnikov iz 19 občin s 358 konji, v zavarovalni vrednosti 221.810 K (med temi 1 mulec v zavarovalni vrednosti 250 K).

Prodalo se je 22 konj v zavarovalni vrednosti 12.400 K.

Odpadel je 1 konj, zavarovan za 600 K.

Prirastlo je 20 konj v zavarovalni vrednosti 13.100 K.

Torej obsega stanje zavarovanja koncem oktobra 123 posestnikov v 19 občinah s 355 konji v zavarovalni vrednosti 221.910 K (med temi je 1 mulec, zavarovan za 250 K).

(Konec sledi.)

V.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca novembra 1907. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. oktobra 1907	—	—	6,693.102	73	1,894.638	32	—	—
Promet novembra 1907 . .	202.587	88	344.367	77	101.942	32	92.774	85
Skupaj	202.587	88	7,037.470	50	1,996.580	64	92.774	85
Proč vračila	—	—	202.587	88	92.774	85	—	—
Stanje dne 30. novembra 1907	—	—	6,834.882	62	1,903.805	79	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. oktobra 1907	—	—	1.224	64	534.306	88	—	—
Promet novembra 1907 . .	—	33	985	20	47.072	49	21.933	07
Skupaj	—	33	2.209	84	581.379	37	21.933	07
Proč vračila	—	—	—	33	21.933	07	—	—
Stanje dne 30. novembra 1907	—	—	2.209	51	559.446	30	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca novembra 1907 K 741.672·82

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca novembra 1907 „ 69.991·09

Stanje vseh vlog koncem novembra 1907 „ 6,837.092·13

Stanje vsega kredita „ „ 1907 „ 2,463.252·09

Uvoz blaga v novembra 1907. „ 75.758·84

Izvoz „ „ 1907. „ 71.247·49

Skupni promet v novembra 1907 K 147.006·33

Število pridruženih posojilnih društev koncem novembra 1907: 258.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem novembra 1907: 54

VI.

Poročila blagovnega oddelka zveze.

1.

Nakup semena rdeče detelje.

Ker pri nas že meseca decembra povprašujejo zunanje zveze, podružnice in društva, kakor tudi trgovci s semenjem, glede oddaje semena štajerske rdeče detelje, opozarjamo naše korporacije, da naznanijo svojim udom, da pričnemo z nakupom semena rdeče detelje že sedaj.

Da dobimo nekaj pregled, koliko da do lahko naši udje semena, prosimo vse pridelovavce, da takoj seme za poskušnjo omlatijo, da se tako lahko določi prilična množina, ki bi jo mogli oddati.

Koliko se lahko proda, se nam potem naj kmalu naznani in vpošlje vzorec.

Naši udje grešijo vsako leto v tem, da nam naznanijo zmiraj prepozno, koliko imajo takega semena na prodaj; to nam naznanijo navadno še le meseca februarja ali marca, tako, da zvezi ni mogoče, po-

gajati se z zunajnimi kupci, ter tako razširiti prodaje semenja rdeče detelje.

Pozivljamo toraj posebno posojilnice, da ustanovijo posebne nakupovavnice za semenje rdeče detelje in da se nam v tem oziru pridružijo.

Zvezino vodstvo bo se trudilo, da plača boljše kakor navadni kupci ter upa, da se bodo pečala načelstva naših zadrug s tem vprašanjem.

Blago za preskušnjo se mora vzeti ločeno iz vsakega železniškega

voza, če se niso za to sklenili posebni dogovori.

Le taki ogledi za preskušnjo se priznajo kot merodajni, ki so narejeni po zgorajšnjih določbah. Dokaz, da se je vse po teh določbah izvršilo, so pravilno izpolnjena spričevala o ogledovanju blaga.

Jedna izmed zgore navedenih steklenic, v katerih se nahaja poslano blago, se mora takoj poslati poštine prosto z zgore navedenimi podatki in jednim, pravilno izpolnjenim spričevalom o ogledovanju

blaga na jedno izmed naših preizkuševališč.

Drugi in tretji vzorec ostane začasno v rokah prejemnika. Če pa zahteva zveza, razsodno analizo, mora takoj poslati obe na naslov, ki mu ga določi zveza.

Prejemnik mora rezervne poskušnje na vsak način tako dolgo hraniti, dokler ni odračunjena manjša vsebina ali dokler se ne stavi predlog za razsodno analizo.

Primanjkljaj reklamira zveza pri tovarni, ki plača razliko prejemniku, ne da bi kaj od nje odtegnila.

Tržna poročila.

(Nadaljevanje.)

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 16. dec. do 22. decembra 1907. Pripeljalo se je 87 vozov z 827 meterskimi stoti sena in 52 vozov z 486 meterskimi stoti slame; sejm je bil slabeje obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 6.90 do K 8.—, sladko od K 7.— do K 8.20; ržena slama od K 7.20 do K 8.—; pšenična slama od K 7.— do K 8.—, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K 6.60 do K 6.80; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 27. dec. 1907, Prignalo se je 173 volov, 57 bikov, 120 krav, 10 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov 6 bikov, 6 krav, — telet; na Gornje Štajersko 32 volov, 18 bikov, 40 krav, — telet; Vorarlberško: 42 volov, 8 bikov, 10 krav, — telet; v Nemčijo: 9 volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: 6 volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: — volov, 5 bikov, 53 krav, — telet; na Češko: — volov, 1 bika, 12 krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 74.— do K 80.— (izjemoma K 86.—), poltolsti od K 64.— do

K 72.—, suhi od K 58.— do K 62.—; voli za pitanje od K 56.— do K 62.—; klavne krave, tolste od K 50.— do K 62.—, poltolste od K 44.— do K 50.—, suhe od K 30.— do K 42.—; biki od K 48.— do K 66.—; dojne krave do 4. teleta od K 54.— do K 60.—, čez 4. tele od K 44.— do K 52.—, breje od K 44.— do K 50.—; mlada živina od K 56.— do K 66.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 27. dec. 1907, Zaklane živine: 672 telet, 2557 svinj, 90 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K —.94 do K 1.04; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.06 do K 1.16; nemške mesne svinje od K 1.22 do K 1.26; nemške pitanske svinje od K 1.14 do K 1.18; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.32 do K 1.36; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.12 do K 1.20; mesne svinje od K 1.10 od K 1.22; bosnjaške pitanske svinje debele, od K 1.08 do K 1.16; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K 1.06 do K 1.10; ovce od K —.70 do K —.80; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 8.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 8. januarja na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje. Dne 9. januarja v Brežicah; v Gradcu*.

Dne 10. januarja v Groß-Kleinu (sejem s klavno živino), okr. Lipnica.

Dne 11. januarja na Planini**, okr. Sevnica; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 13. januarja pri Novi cerkvi**, okr. Celje; v Šmarji pri Jelšah**.

Dne 14. januarja v Ljutomeru*; v Ormožu* (svinjski sejem); pri Sv. Filipu (Verače)**; okr. Kozje.

Dne 15. januarja v Brucku*; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Arvežu (sejem z drobnico).

Dne 16. januarja v Gradcu*; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dne 17. januarja v Petrovčah**, okr. Celje; pri Sv. Petru**, okr. Gornja Radgona; v Kapelah**, okr. Brežice; v Tilmiču**, okr. Lipnica.

Dne 18. januarja v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 20. januarja v Birkfeldu*, pri Sv. Rupertu**, okr. Weiz; v Marnbergu**, v Ernovžu*, okr. Lipnica; v Schwanbergu**, okr. Lonč; v Stainzu**, v Saazkoglu, okr. Feldbach; v Kleinsödingu, okr. Voitsberg; pri Sv. Boštjanu*, okr. Voitsberg; v Blaindorfu, okr. Hartberg; pri Sv. Jakobu, okr. Vorau; v Obdachu**, v Kallwangu, okr. Mautern; pri Sv. Lenartu v Slov. Gor.**; v Teufenbachu**, okr. Neumarkt; na Malih Rodnah**, okr. Rogatec; v Bučah**, okr. Kozje.

Dne 21. januarja v Teharjih**, okr. Celje; v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 22. januarja na Bizeljskem**, okr. Brežice; v Mozirju**, okr. Gornji Grad; v Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*.

Razglas.

V občini Ponikva na južni železnici se bodo razen dosedanjih živinskih sejmov, t. j. 14. februarja, 4. ponedeljek po Veliki noči, in v soboto pred Martinovim vršili še vsako leto sledeči trije živinski sejmi in sicer: 27. junija, 1. avgusta in prvo sredo po roženvenški nedelji.

Občinski urad Ponikva na južni žel. dne 2. decembra 1907.

Župan:

Jožef Mlaker.

10A—2

Gozdne rastline

jako lepe, veliko milijonov raznih vrst, ponuja c. kr. logarski mojster Rud. Hacker v Kraljevem gradcu (Königrätz) iz lastnih gozdnih drevesnic in sicer: smreke, bore, mecesne, akacije, hraste, navadne in rdeče ameriške, črne bore, Weymouthsbore, japonske mecesne, tuje, virginsko borovico, jesene, javorje, jelše, breze, breste i. t. d. Zavoj in mah zastonj, jerbese za lastno ceno. Zahtevajte cenik, ki obsega jasna navodila za nestrokovnjake. Gozdne rastline se sedaj lahko pošiljajo kot brzo blago po tovornem tarifu. 9A—5

Iz našega vzrejališča

nemške žlahtne svinje

se dobijo, lahko vsak čas 3—4 mesece stare živali. Svinje so od spomladi do zime na paši in so odporne proti boleznim. Lani smo dobili plemenske živali iz vzrejališča gospoda svetnika Hoescha v Nemčiji. Podrobna pojasnila daje: C. in kr. uprava grajščine v Kácovu, Češko. 380—1

Strihnin
zanesljivo uničujoč, razpošilja za zatiranje roparic
Julius BITTNER
c. in kr. dvorni dobavnik
lekarnar, Reichenau, Nižje Avstrijsko.

Prošnje za strup dragevolje oskrbi, če so naznani potrebavana količina.

Zelo priporočljiva je vaba za lisce, s katero se namažejo izpostavljeni grizljaji, tuba 1 K. O uspehih nam pišejo:

Döllach, 15. febr. 1905.
Strup je izvrsten, kakor ga še nisem imel; jedna lisca je poginila 7, druga 13 korakov od razstavljenih kosov. Tudi vaša vaba se mi zdi zelo priporočljiva. Theurer I. r.

Tržič, 13. febr. 1906.
Ob novopadlem snegu sem razstavil 3 kosce; našel sem 2 poginjeni lisici, tretji kos je še bil cel.
15a—1 F. Kajetan Ahačič.

Gospodje naročevavci
se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Eckertova » » « « Edelraute

najpriporočljivejše domače sredstvo.

Dietetičen naraven liker, destiliran iz planinskih zelišč, dober za okus in želodec. Na lovu in potovanjih primešan k vodi zelo okrepujoč. D o b i s e v vseh boljših delikatesnih in špecerijskih trgovinah.

Sadni soki, pristno čisti. Doppel-(Kremserska) in Styria- (franc.) gorčica. Jesih iz pristnih vin, zanesljiva kakovost. 375a-5

== Zaloga: Murplatz št. 6. ==

Najfinejši likerji

čisti destilati.

Slivovka, brinjevec, droženka in štajerski konjak iz lastne žganjarije.

Jamaika-rum, naravnost importiran, izbran. Domači Demerara, braziljski in Kuba-rum izvrstne kakovosti. Naravnost uvažen kitajski in indijski čaj v veliki izbiri.

C. in kr. dvorni dobavnik

Albert Eckert, Gradec

Akejska družba Alfa-Separator

Dunaj, XII. Wienerbergstraße 31.

Zaloga v Pragi in Krakovu.

Model 1906.

Original Alfa-Laval-Separatorji

prekašajo vse.

== Izredne izboljšave. ==

Najbolj primerni, ker so trpežni, ker se lahko ravna z njimi in ker posna-mejo čisto in največ smetane.

Dobre zastopnike iščemo.

Zahtevajte obširen cenik, ki se vam pošlje zastonj in poštine prosto.

Prodaja na drobno in skladišče vzorcev: 92—20

Gradec, Annenstrasse 26